

CANADA

THE SCANDINAVIAN HOME AND FARM JOURNAL

Arg. XIII.

Winnipeg, Man., Onsdagen den 1 November 1905.

No 44

Rösta för Liberalerna och Albertas sanna välfärd!

Olof Clausens åsikter

Hans samtal med en Ontarioman. Om talar hävori skandinaverna äro liberala — De halva sina egna intressen att taga vara på — De fördragena sijn egna intressen framför Mr. Bennetts och C.P.R. bolagets.

Förhuden lördag sammanträdde jag i Wetaskiwin med en bekant, en canadensare från Ontario, hvilken befallit sig i ett mycket upprördt tillstånd med anledning af sina erfarenheter bland skandinaverna i Wetaskiwin valkretsen. Han omtalade för mig, att han varit till Torondskjold, Pretty Hill, New Norway, New Sweden, Piggon Lake samt nära nog alla de öfriga skandinaviska settlementerna och talat med Ollands, Eckedals, Swansons, Olin, Eliassons m. fl. af de gamla och försigkomna skandinaverna och funnit ut, att de allesammans ämnade understödja och rösta för Rosenroll, och det var denna upptäckt, som upprörde honom så förskräckligt. Jag tackade honom för sin synd om honom, ty han har alltid varit en hyggelig karl och vanlig mot mig. Jag tyckte det var synd om honom, emedan han syntes vara fast besluten att nedgöra det Liberala partiet i Alberta, utan att kunna gifva mig några grundliga och övertygande skäl, hvarför han tog politiken så djupt till sinnes. Han pratade oerhört för mig såsom en riktigt hellebränd socialistsallare.

"Det är orätt", sade han, "att rösta för Liberalerna. De halva sålta sig under Rom. Vilja skandinaverna rösta för Rosenroll, Telford eller någon annan liberal kandidat och påfven? Vilja de rösta för det franska tyranniet?"

Jag sade honom, att jag var säker på att ej de skulle göra det, om de hade vetskap därom, men de måste hafva bestämda bevis på, att liberalerna voro sålida till påfven, och de skulle oss äro, hvad slags tyranni det var i sådne, innan de togo åt sig af den saken.

Han frågade mig, om, om jag hört Mr. Bennett eller Dr. Gaetz, och jag talade om för honom, att jag hört dem båda ett par gånger. Han önskade veta, om jag hört någon bättre talare än Bennett? Jag sade honom, att jag hört Björnstjerne Björnson hemma i Norge, men det begrep han inte. Han förundrade sig öfver, att mitt blod ej kokade, när Bennett blottade det tyranniet. Jag genmalde, att det skandinaviska blodet blir kallare inför sådana talare som Mr. Bennett.

"Hvad menar Ni?" frågade han.

"Jag menar, att Bennett pratar hredvid minnen, och vårt blod afkyles, när vi höra en man prata på det viset."

"Hvad", sade han, "vet Ni icke, att Laurier skall påtvinga Alberta klerikala skolor, äfven om det skall ske på bajonettspetsen?"

"Bajonetten", i följel jag undrande.

"Ja, jag menar naturligtvis inte verkliga bajonetter, jag talar endast figurligt."

"Kanske Ni inte menar verkliga klerikala skolor heller?" sade jag.

Detta gjorde honom ännu mera upprörd.

"O!" utropade han, "att tänka sig skandinaviser, svenskar och norrmän, med samma blod i ådrorna, som vi, engelsmän, ej skulle våga att sälja sig bundna till händer och fötter, åt Sbarretti och den franske premiärministern!"

"Ja, men vi kanna ej några ljätt rar, hvarken om händer eller fötter, och jag vet ej om något sätt, hvarpå påfven skall få oss i sina händer. När skulle det hafva händt, i alla fall, om jag får fråga?"

Den första septembere."

"Jag har icke märkt någon skillnad sedan den första septembere."

"Nej, icke i luften", sade han.

"Men vet Ni icke, att Alberta provinns föddes den dagen och beröfvades sin naturliga födelseätt, att afskaffa klerikala skolor?"

"Hvilka klerikala skolor?" frågade jag. "Jag har icke hört om några här. Det har varit några, innan vi skandinaviser kommo in här, men de berättats för mig, men de afskaffades fjorton år sedan. Som jag förstär, är den lag,

lerna, så rösta vi emot, icke allna vännerna af järnvägsbyggnadet, utan vi kunna också förhindra banans snara fullbordande. Hvilken män med en smula förstånd kan ej inse detta. Grand Trunk Pacific är ett jättebolag, hvilket kommer att kräva utgifter på hundratals millioner dollars för dess stambana och länningar. Om bolaget får orsak att tänka, att dess fiender äro i stånd att besegra liberalerna och Laurier-regeringen, tre är häreftig, är det klart, att bolaget skall hysa fruktan och fara sätta fram. Grand Trunk bolaget finansieras från London och alla händer i det politiska livet observeras på det noggrantaste. Ett liberalt nederlag i västra Kanada skulle i hög grad försvåra finansieringen af de obligationslån, som behövas för arbetets raska framdrivande.

Det kommer att taga minst åtta år, innan det valdiga företaget kan fullbordas. Om en konservativ regering, en regering underläggen och tjänande C.P.R. intressen, hade utsett att kunna besegra Dominion-regeringen inom tre år, skulle det se ut, som om Grand Trunk bolaget var på väg att bli af motadt i grunden, eller, som amerikanerna uttrycker sig, bli fängad med hängslana nere. Och skulle bolaget ej fara fram sakteligt vid dessa utsikter för att ej ställa sig i för stora vildflyktigheter? Kom jag, att de konservativa förbinda sig att stoppa banan, att expropriera den och naturligtvis betala ägarne så litet som möjligt, om de expropriera den inom tre års löpp. Det är detta, som kommer att göra G.T.P. bolaget sakteligt. Vi skandinaviser önska, att byggnadsplan skall gå fort. Detta är ett af de stora hufvudsakerna, hvarför vi understödja liberala partiet i Alberta. Hvar och en vet, att om vi välja liberaler, skall det tagas som ett tecken, att vi fortfarande understödja Laurier-regeringen vid sådeta allmänna Dominiönval. Och denna utsikt kommer att uppmuntra Grand Trunk Pacific bolaget och skänka det mod i bröstet att påskynda arbetet och gifva oss bibenor så fort som möjligt. Ty snabbt järnvägsbyggande medför snabb ökning af befolkningen. Vi veta alla, att vi skola förtjåna därigenom, och så veta alla, att vi äro liberaler på grund af våra egna intressen, och emedan det ej finnes ett enda verkligt skäl för att vi skulle vara något annat. Jag har icke den ringaste mistanke omval. Och denna utsikt kommer Han har ett väldigt ordförl. Det är icke något vidval förståndigt, men han gör sitt bästa för sitt C.P.R. bolag. Om han kunde få Alberta i sina händer, hvilket kap han då skulle göra för detta bolag, hvars jurist han är. Detta bolag står just ut med att göra honom ännu rikare än hvad han i dag är, för att lida ingen man, som arbetar hårdt och nitiskt för den firma, som betalar honom, eller som är varm för sina egna intressen. Världen är nu en gång så beskafad, om vi göra det rätt, så blir resultatet rättvisa, kompromisser öfverallt. Hvad vi skandinaviser hafva att göra i detta val, är att se eller våra egna intressen, och låta Mr. Bennett stanna hemma och se efter C.P.R.s så godt han kan utan att vara premiärminister i Alberta.

New Norway, Oct. 17, 1905.

Olof Clausen.

Snöflingan.

Stilla från himmelska världar din ande utdrä. På silfvrande vingar du ryndernas stigar beträder. Oskuldens ungdom! Hur beligt ditt svung! Din bruddräkt af renaste silver och glädigt oss fröjden. En hälsning från guldkrönta andar. Som, drucka, af sällhet, hvirflödas dansa.

Från stjerna till stjerna i eternas omåttliga haf.

Min skällvande ande böjde sig häfande hjassa. När gulltorn ur blommande harpor jag hörd d'ig pressa. Lekande vinden grep latt ut i sin egen purpurade himmel, från tungans ljudar utdromen. Kring jordens hördigade tågning. Om hvitklädda vintern det bildas en hägring. O, var välkommen, du kära friska vinterfröjd!

Vördnadsfullt gudarna antonen gömma. Dem griper Rodnadsens ängel, när liljan ur moln världen stiger. Och bysser blekande, vissnande rosen.

Som ryssligt af dödsfruktan skällver på iskalla mossen. Du hls gudens sångsång! Stäm har på Där kommande släkten dröja på askan, Där, beundrar dommande väsen fridfullt lagt sig till ro.

Så sjunger jag, tjarna, min sång i ensliga kvällen. När silfvrna bejdande späna stjärneblå. Renhets duval! Mottag förlåtande Mitt kväde, strö flingor däröfver. Ljudt drömmande sover i mulden, Doftande blomman på grönskandekullen. Med renare toner besjningar, snöflinga, ditt lol.

O. H. Sellin.

Hvilka äro röstberättigade?

Angående röstningsvilkoren vid det stundande provinsvalet i Alberta, har returneringsofficeren, Mr. J. A. Jones i Calgary, lemnat en upplysning. Den förmödan har varit ganska allmän, att på grund af provinns andrade ställning, någon slags form af registrering skulle anordnas, åtminstone för de nybligen naturaliserade medborgarne, hvilka utöfva sin rösträtt för första gången. Detta är dock icke fallet.

De vilkor, som erfordras, äro: att vara canadensisk undersåte, antingen genom födelse eller naturalisation; att hafva fyllt 21 år; att hafva varit bosatt i provinns minst ett år, samt tre månader i den valkrets, där man ämnar rösta.

Ingen, som kan uppfylla dessa villkor, bör ahällja sig från att infinna sig vid valurna den 9 november och märka sin röst för det liberala kandidaten. Rosta tidligt!

Följande personer äro utnämnda till att förätta valen (returning officers):

D. G. White, Medicine Hat, Opera House; L. M. Johnson, Leth-

Sverige-Norge.

Konung Oscars afskedskrivelse till nordmännen var adresserad till stortingspresident, Mr. Berner, och offentliggjordes i följande. Den innehöll i hufvudsak följande:

"Sedan jag, i Sveriges namn, erkänt Norge såsom en från Sverige fullkomligt skild stat, delgiver jag eder härmed mitt beslut, att alla från alla anspråk på Norges krona, hvilken, trots alla mina bästa försök, gifvit mig, under årens löpp, så många bittra omsorger. Dessutom kunde jag icke längre bära den till någon bätnad för landet, sedan stortingslaget beslutat gjort edens konungens suspensiva veto illusoriskt. Men jag ästundat endast landets och nationens välfärd, för hvilka jag hyst den uppriktligaste hängivenhet allt sedan min barndom, och till dyra lycka det alltid varit min högsta önskan att bidraga, så långt mina medel räckte, till det öfverenskomna med mina plikter såsom konung öfver de båda rikena på Skandinaviska halvön.

Med anledning af den väsende förhållandena mellan de båda rikena nu tagit tror jag icke, att det kan bidraga till hvarken Sveriges eller Norges lycka, att en pris ut sätts ut hvar skulle mottaga val som Norges konung. Sakerligen skulle det påbjuda landsäva bringa en känsla af misstroende, som komme att återverka mot båda de honom och mig. Dykt misstroende kunde också låta gifva ett hinder för ett vanskäpigt namn mellan de båda rikena; ty jag hoppas att inom en snar framtid se ett godt förhållande återställt. Jag kan därför ej mottaga stortings anbud.

Jag tackar af allt mitt hjerta hunden, hvilka under min 33-åriga regerings tid troget tjänat mig i Norge, och som, äfven nu, måtte kunna tillgifvenhet för sin forne konung. I det jag härmed bjuder dem förval, följat de af mina bästa välönskningar.

Under statsrådets sammanträde den 27 oktober tillkännagaf konung Oscar, att han hade en ämnade använda följande uttrycksätt och titel: "Vi, Oscar, med Guds nåde Sveriges, Gotlands och Wendes konung", och att hans valskrift blifver "Sveriges väl" i stället för "Höfdröjkens väl".

Ministerns Lundberg resignerade i lördags, sedan dess varit, som oönskvärlig, uttröttad, och en ministär, mera i öfverensstämmelse med kamrarnas politiska karaktär har bildats.

Under imponerande ceremonier halades unionsflaggan ned, och den gamla svenska flaggan fög i topp, meddelas från Stockholm i dag. Hela garnisonen paraderade, batterierna dundrade salter och kyrkklockorna ringde. Konung Oscar bevitnande flaggbytet från slottet. Dagen firades öfver hela Sveriges rike och kämetecknades af den djupaste nationella stämning.

Från skräste källa meddelas, att prins Karl af Danmark är redo att antaga tillbudet om Norges tron, då folkmörorörelsen, som skall hållas den 1 november, hvarn ut utundas. Han väntas antaga ett af de gamla norska konungarnas namn, Haakon eller Olof.

Stortinget beslut i går med 87 röster mot 29 att befahlmäktiga regeringen att öppna underhandlingar med prins Karl af Danmark om norska tron. Förslaget att beställa till folket om monarkisk eller republikansk styrelseform förstakades med stor majoritet.

"Kristiania skall afsättas!" Så lyder det mesta kralvet i den rad af glöda och löftesrika framtidsbespektiv, som öppnas för nordmännen af folkmörorörelsernas och grundlagsförändringarnas förespårare.

Det är en förlättare i "Den 17 Maj" som förkunnat detta senaste glada budskap, och tidningen har själf med förtjusning gript idén. Regering och storting skola "flyttas" till Gjøvik eller en anden try inlandby, hvar det blev Thingmenade och icke Kristianstadsen, som kom till ta rade".

Dessa citerade ord äro ingalunda skämt utan renas allvar, och Norges hufvudstad sätter för närvarande illa ute på de anklagades bank i nor den stränge domaren "Den 17 Maj".

Naturligtvis unns vi Gjøvik allt möjligt godt, skriver "Aftenposten", och presidenten för "Den 17 Maj" republik må gärna flytta dit. (Herr Castberg bor där förestens redan). Men vi tro icke, att Kristiania så lätt låter dekapitras sig som den i grundlagen försäkrade hufvudstaden i konungariket Norge.

Förenta Staterna.

NEW YORKS folkämnd, som den ter sig vid sista folkräkningen, ar 4,014,304.

MINNEAPOLIS KVARNAR ut: sände förra veckan 486,367 tunnor mjöl. Detta är högsta rekordet från "kvarnastaden" tills dato.

NINIAN WERNER AFLIDEN. Den tredje af de svensk-amerikanska tidningsmän, som på en kort tid skattat af förgingens lid, den allmunt bekante skriftställaren Ninian Werner, som dog i Stockholm den 8 oktober efter genomgången operation, i en ålder af 49 år.

PRESIDENT ROOSEVELT, som i n. befinner sig på en resa genom de södra Staterna och där under förmägen erofrat befolkningen, var härom natten utsatt för lifslara. Han befann sig ombord på en mindre ångare, då en sammanstötning med en lastångare ägde rum. Lyckligtvis hann kaptenen sätta ångaren på grund i tid. Hjälp från New Orleans eltersändes. Ingen af de ombordvarande skadades.

VESEVIUS VULKANEN är åter i utbrott, efter hvad som telegraferas från Neapel. Från remsa i vulkanens sida utstromar glödande lava.

AMIRAL TOGO har blifvit mottagen med stor entusiasm af Tokios jävännare. Flera tusen skolbar mottogo honom med en sång, särskild förtärd till hans ära.

LORN CURZON, den afgående vicekonungen af Indien, ligget sjuk i Lahore, Indien. Hans hustru är sjuk i själva på obstad tid.

NORGE erkämes af makterna, Storbritannien, Förenta Staterna, Ryssland, Italien, Schweiz och Brasilien hafva förklarlat sig vilja erkänna den nya regeringen, nu sedan Sverige tagit det första steget.

Fri Författning åt Ryssland.

FRAN ST. PETERSBURG telegraferades går, att czaaren utfradat ett manifest, i hvilket han astår de rättigheter han och hans företrädare såsom själfhärskare varit i besittning af. Makten lägges hädanefter i händerna på lagstifvande församlingen, som väljes af folket. Med förligående af inledningen lyder manifestet som följer: "Vi, därefter, gifva vår regering i uppdrag att verkställa värt öfver-kalleliga beslut på följande sätt:

1.0. Att utsträcka till befolkningen den öfvergående grundvnen för medborgerlig frihet, baserad på den verkliga personliga ökränkbarheten, samvetsfrihet samt frihet för språk, föremåg och förbindelse.

2.0. Utan att suspendera de förut påbjudna valen till "domman" vilja vi utsträcka deltagandet i samma så långt som den korta tiden före dess möte tillåter, till de klasser som förut stått utom valrätten, och lemna vi till den nya legislaturen att själf bestämna framtida rösträtt.

3.0. Att etablera den oföränderliga regeln, att ingen lag kan blifvarande illa ute på de anklagades bank i nor den stränge domaren "Den 17 Maj".

Bobrikoff-systemet i Finland synes också vara ändadt, i det generalguvernören i Finland fått instruktion att sammankalla landtdagen för lagstiftande ärenden samt i öfrigt handla som Finlands gamla konstitution föreskrifter.

CANADA.

GRAND TRUNK PACIFIC. General Manager Morse reste österut i måndags. Han har vistats i västern sedan i maj månad och har personligen följt längs efter den utstakade delen af C.P.R. genom nordvästern. Han påstår banans läge kan ej öfverträffas af någon annan linie på kontinenten.

TRAFIKOFFICER Hardwell har blifvit beordrad af regeringen i Ottawa att undersöka berättigandet af inkomna klagomål angående vagnbrister för hvetefraktning. Mr. Hardwell kommer att med alla första besöka olika hvetecentra.

ÅTTA HÄSTAR dödades i lördags genom att de råkade komma i vägen för ett järnvägsstyg. Olyckan inträffade i linien mellan Debraone och Waskada.

HON. FRANK OLIVER har rest västerut igen till Alberta.

GRAND TRUNK bolaget har formigen övertagit Canada Atlantic banan och utarbetat den nya gånge utan arbete.